

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ประชากรที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ คนพิการประเภทที่เรียกว่า Cripple คือคนที่พิการเฉพาะคานร่างกายหรือเสียวัยวะบางส่วนไปทำให้ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ และประชากรที่จะทำการศึกษานี้จะเป็นคนพิการที่สังกัดอยู่ในสถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพอำเภอพระประแดง และในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งประชากรในสถานที่ทั้งสองดังกล่าวอาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. คนพิการกลุ่มที่ยังไม่ได้ฝึกอาชีพกลุ่มแรก
2. คนพิการกลุ่มที่ยังไม่ได้ฝึกอาชีพกลุ่มสอง (ซึ่งเก็บข้อมูลมาเพิ่มเติมภายหลัง)
3. คนพิการกลุ่มฝึกอาชีพที่ฝึกเสร็จใหม่ ๆ
4. คนพิการกลุ่มฝึกอาชีพที่ประกอบอาชีพแล้ว

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนพิการที่สังกัดอยู่ในสถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพและในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างจากคนพิการกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มคนพิการที่ยังไม่ได้ฝึกอาชีพกลุ่มแรก จะทำการสุ่มตัวอย่างในสถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ non - probability

โดยการแยกคนพิการประเภททุพพลภาพออกจากคนพิการทั้งหมด¹ ในสถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพซึ่งมีจำนวนประมาณ 500 คน เมื่อแยกแล้วจะได้คนพิการประเภททุพพลภาพประมาณ 100 คน แล้วสุ่มตัวอย่างมา 80 % หรือเท่ากับ 80 คน โดยการตัดตัวอย่างประชากรจากรายชื่อคนพิการทั้งหมด ตั้งแต่คนที่ 1 - 80

2. กลุ่มคนพิการที่ยังไม่ได้ฝึกอาชีพกลุ่มสอง สำหรับคนพิการกลุ่มนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลมาเพิ่มเติมภายหลังจากที่ได้เก็บข้อมูลของกลุ่มที่ 1, 3 และ 4 แล้ว การสุ่มตัวอย่างที่ได้กระทำที่สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพเช่นเดียวกับกลุ่มที่หนึ่ง การเก็บข้อมูลเพิ่มเติมครั้งนี้ก็เพื่อให้ผลการวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เนื่องจากการเก็บข้อมูลของกลุ่มที่ยังไม่ได้ฝึกอาชีพกลุ่มแรกเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วยังได้รับผลไม่ชัดเจนเท่าที่ควร จึงได้ตัดสินใจเก็บข้อมูลเก็บข้อมูลของกลุ่มที่ยังไม่ได้ฝึกอาชีพนี้เพิ่มเติมอีก การสุ่มตัวอย่างใช้แบบ non - probability เช่นเดียวกัน โดยการแยกคนพิการประเภททุพพลภาพออกจากคนพิการทั้งหมดซึ่งมีจำนวนประมาณ 500 คน ซึ่งจะได้คนพิการประเภททุพพลภาพประมาณ 100 คน แล้วสุ่มตัวอย่างมาเท่ากับ 50 คน โดยการตัดตัวอย่างประชากรจากรายชื่อคนพิการทั้งหมด ตั้งแต่คนที่ 1 - 60

3. คนพิการกลุ่มฝึกอาชีพที่ฝึกเสร็จใหม่ ๆ จะทำการสุ่มตัวอย่างในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ โดยจะใช้คนพิการที่อยู่ในระยะเพิ่งจบหลักสูตรการฝึกอาชีพใหม่ ๆ

¹ โดยปกติคนพิการจะแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ คนพิการประเภททุพพลภาพ (Cripple) ซึ่งได้แก่ คนที่พิการเฉพาะทางร่างกายในค่านที่ศูนย์เสียอวัยวะนั้น ๆ ไป แต่ยังมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ และคนพิการประเภทไร้สมรรถภาพ (Disable) ซึ่งร่างกายจะครบถ้วนทุกประการแต่ขาดสมรรถภาพในการทำงานหรือมีสติปัญญาเพื่อน.

ซึ่งคนพิการดังกล่าวจะได้รับการฝึกอาชีพและฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางกายและทางจิตใจครบถ้วนแล้ว คนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพนี้จะเป็นคนพิการประเภททุพพลภาพทั้งสิ้น ซึ่งในการฝึกอาชีพแต่ละรุ่นจะรับการคนพิการเข้าฝึกประมาณ 75 คน จึงได้ตัวอย่างประชากรมารุ่นละ 80 % หรือเท่ากับ 60 คน จำนวน 2 รุ่น ได้ตัวอย่างประชากรทั้งหมด 120 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบที่ตัดเอาตัวอย่างประชากรออกจากรายชื่อคนพิการในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการตั้งแต่คนที่ 1 - 60

4. คนพิการกลุ่มฝึกอาชีพที่ประกอบอาชีพแล้ว จะทำการสุ่มตัวอย่างในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการเช่นเดียวกัน โดยจะใช้คนพิการที่ได้รับการฝึกอาชีพและฟื้นฟูสมรรถภาพครบถ้วนตามกระบวนการแล้ว และปัจจุบันได้ประกอบอาชีพอยู่ในโรงงานในอารักขาของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการด้วย กลุ่มนี้ก็เช่นเดียวกันจะเป็นคนพิการประเภททุพพลภาพทั้งสิ้น ซึ่งมีคนพิการประเภทนี้ประมาณ 15 คน ในขณะที่ทำการวิจัยจึงนำประชากรทั้งหมดมาใช้เป็นกลุ่มที่ศึกษาวิจัย

นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้จะได้มีการสุ่มตัวอย่างจากบุคคลทั่วไปโดยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive โดยการสุ่มตัวอย่างเลือกเอาบุคคลจากอาชีพต่าง ๆ กัน 3 กลุ่ม คือ ข้าราชการ พ่อค้าหรือนักธุรกิจ และอาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพละ 20 คน ซึ่งจะได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 60 คน เพื่อเสนอแนวความคิดของบุคคลทั่วไปที่มีต่อคนพิการ และจะเปรียบเทียบให้เห็นว่า คนพิการมีการมองตนเองใกล้เคียงกับที่สังคมมองเขาหรือไม่

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการมองตนเองของคนพิการ ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมองตนเองของคนพิการ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มคนพิการที่ทำการวิจัย จำนวน 10 ข้อ โดยทำเป็นแบบให้เลือกหลายอย่าง (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมองตนเองของคนพิการในครอบครัว เพื่อน สถาบัน ที่คนพิการสังกัดอยู่ (ซึ่งได้แก่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการและสถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ) และสังคม¹ โดยทำเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 60 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการและการสงเคราะห์คนพิการ จำนวน 3 ข้อ โดยทำเป็นแบบสอบถามชนิดเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี (Open - Ended) เกี่ยวกับคนพิการและการสงเคราะห์คนพิการ

นอกจากนี้แล้วในตอนหลังยังได้มีแบบสอบถามชุดเพิ่มเติม² อีก 1 ชุด คือแบบสอบถามความคิดเห็นของคนพิการเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอาชีพ

¹ การมองตนเองของคนพิการทางครอบครัว เพื่อน สถาบันที่คนพิการสังกัดอยู่และสังคม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของคนพิการเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งจะเกิดจากการที่คนพิการมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในครอบครัว กลุ่มเพื่อน คนในสถาบันที่สังกัดอยู่และในสังคม โดยคนพิการจะประเมินตนเองจากการปฏิบัติของบุคคลเหล่านั้นต่อตัวเขา.

² แบบสอบถามชุดเพิ่มเติมที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อที่จะทำให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือแบบสอบถามชุดเพิ่มเติมจะแสดงให้เห็นถึงผลของการฝึกอาชีพและความคิดเห็นของคนพิการเกี่ยวกับแนวโน้มของการมองตนเอง เมื่อเปรียบเทียบในปัจจุบันกับเมื่อเสรีกิจการฝึกใหม่ ๆ ซึ่งผู้ที่ตอบแบบสอบถามชุดนี้จะเป็นคนพิการที่ได้ผ่านกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอาชีพทั้งยังได้ประกอบอาชีพและมีชีวิตอยู่ในสังคมแล้ว.

ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของคนพิการเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอาชีพ โดยทำเป็นจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของคนพิการเกี่ยวกับแนวโน้มของการมองตนเองทางด้านครอบครัว เพื่อน สถาบัน และการมีคุณค่าเท่าเทียมกับผู้อื่น เปรียบเทียบระหว่างปัจจุบันกับเมื่อสำเร็จการฝึกใหม่ ๆ โดยทำเป็น Multiple Choice จำนวน 4 ข้อ

แบบสอบถามชุดที่ 1 ใ้กับคนพิการทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มยังไม่ได้ฝึกอาชีพ กลุ่มแรกและกลุ่มที่สอง กลุ่มฝึกอาชีพที่ฝึกเสร็จใหม่ ๆ กลุ่มฝึกอาชีพที่ประกอบอาชีพแล้ว

แบบสอบถามชุดที่ 2 ใ้กับบุคคลทั่วไปใน 3 อาชีพ คือ รัฐบาล การค้าขาย และรับจ้าง

แบบสอบถามชุดเพิ่มเติม ใ้กับคนพิการกลุ่มฝึกอาชีพที่ประกอบอาชีพแล้ว

การสร้างแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคนพิการและกระบวนการสงเคราะห์คนพิการทั้งทางเอกสาร การฝึกงาน และการสัมภาษณ์ และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างคำถามขึ้นเพื่อใช้สัมภาษณ์คนพิการจำนวน 70 ข้อ และเพื่อสัมภาษณ์บุคคลทั่วไปอีก 3 ข้อ รวมเป็น 73 ข้อ

การทดสอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ก่อนนำไปใช้จริง ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบ (pretest) ในขั้นต้นเสียก่อนเพื่อที่จะได้ทราบว่า เมื่อนำไปใช้จริงแล้วจะเกิดปัญหาในด้านภาษา

ความเข้าใจ และความสมบูรณ์ของลักษณะคำถามหรือไม่ เพื่อที่จะพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

การทดสอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบที่

1. ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการและทุพพลภาพ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ใช้แบบสอบถามจำนวน 50 ชุด
2. สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ใช้แบบสอบถามจำนวน 50 ชุด

เมื่อได้ทดสอบแบบสอบถามแล้วก็จะนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านภาษาและความสมบูรณ์ของคำถามแล้วจึงจะนำไปใช้สัมภาษณ์จริงต่อไป สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับการมองเห็นนั้นผู้วิจัยจะเลือกข้อมูลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการคัดเลือกคำถามที่มีอำนาจการจำแนก (Discriminative Power) สูงมาไว้ใช้ ซึ่งการหาอำนาจการจำแนกของข้อมูล¹ นั้นจะใช้วิธีการเรียงคะแนนจากคะแนนที่มีผู้ตอบทั้งหมดจากสูงไปหาคำตามลำดับ แล้วจะแบ่งช่วงคะแนนสูง - ต่ำ โดยหาช่วงคะแนนที่เป็น 25 % จากกลุ่มคะแนนสูงและต่ำ แล้วนำมาหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Item Scale Value difference) ถ้าความแตกต่างมีตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ก็จะได้ว่าข้อมูลนั้นมีการกระจายของข้อมูลสูง สามารถที่จะเชื่อถือได้เมื่อใช้วิเคราะห์ต่อไปจึงเลือกมาใช้ และการทดสอบดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสามารถเลือกเอาคำถามที่เหมาะสมไว้ 23 ข้อ คือ คำถามแบบให้เลือกหลายอย่าง (Multiple Choice) จำนวน 10 ข้อ และคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 13 ข้อ

¹ ดูคำอธิบายโดยละเอียดในภาคผนวก ข.

สำหรับแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคคลทั่วไปและแบบสอบถามชุดเพิ่มเติม นั้น ก็ได้ดำเนินการดังกล่าวเช่นเดียวกัน ปรากฏว่า คำถามจากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด สามารถนำมาใช้ได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์คนพิการที่ศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ ฯ อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และสถานสงเคราะห์คนพิการ ฯ อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งมีผู้ช่วยอีก 1 คน โดยได้ รับการอำนวยความสะดวกจากหัวหน้าศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ นักสังคมสงเคราะห์ประจำ ศูนย์ ฯ และนักสังคมสงเคราะห์ประจำสถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ รวมทั้งคนพิการที่จะตอบแบบสอบถามทุกคน ในการรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ตาม แบบสอบถามเป็นรายบุคคล (Interview Schedule)

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามที่ผู้วิจัย และผู้ช่วยได้ใช้ในการสัมภาษณ์คนพิการนั้น ถ้าแยก เป็นกลุ่มคนพิการแล้วจะมีจำนวนดังนี้

1. กลุ่มยังไม่ได้ฝึกอาชีพกลุ่มแรก จำนวน 80 ชุด
2. กลุ่มยังไม่ได้ฝึกอาชีพกลุ่มสอง จำนวน 50 ชุด
3. กลุ่มฝึกอาชีพที่สำเร็จการฝึกใหม่ ๆ จำนวน 120 ชุด
4. กลุ่มฝึกอาชีพที่ประกอบอาชีพแล้ว จำนวน 15 ชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ¹

$$1. \text{ สูตร } t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติในการพิจารณา ($t = \text{distribution}$)
 \bar{x}_1, \bar{x}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มคนพิจารณา
 s_1^2, s_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มคนพิจารณา
 N_1, N_2 แทนจำนวนประชากรในกลุ่มคนพิจารณา

2. สูตร ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทนค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทนจำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

1

George A Ferguson, Statistical Analysis in Psychological and Education (New York : McGraw-Hill Book Company, 1966) pp.45-62.

$$\bar{x} = A + \left\langle \frac{\sum fd}{\sum f} \right\rangle i$$

- เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
- A แทน ค่าคะแนนตัวกลาง
- $\sum fd$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับความถี่สะสม
- $\sum f$ แทน ผลรวมของความถี่
- i แทน อัตรากาชัน

$$\bar{x}_c = \frac{n_1 \bar{x}_1 + n_2 \bar{x}_2 + \dots + n_n \bar{x}_n}{n_1 + n_2 + \dots + n_n}$$

- เมื่อ \bar{x}_c แทน ผลรวมของค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
- n_1, n_2, n_n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{x}_1, \bar{x}_2, \bar{x}_n$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม

3. สูตร ค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร

$$s^2 = i^2 \left\{ \frac{N \sum fd^2 - (\sum fd)^2}{N(N-1)} \right\}$$

- เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
- $\sum fd$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่และความถี่สะสม
- i แทน อัตรากาชัน
- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะกล่าวเป็นรายละเอียดในบทที่ 5.